

1982-11

ALBRANDSWAARDSE VARIANT VOOR NATUUR EN RECREATIE UIT DE PKB + PMR

Lokale agenda voor
het landelijke gebied
ten oosten van Rhoon

P1982-11

Peter Verkade
LANDSCHAPSARCHITECT

POST-L30 DESIGNERS

ALBRANDSWAARDSE VARIANT

VOOR NATUUR EN RECREATIE UIT DE PKB + PMR

Lokale agenda voor het landelijke gebied ten oosten van Rhoon

Opdrachtgever: gemeente Albrandswaard

Status: dit rapport is een verslag van zes raadsateliërs met politici en inwoners

Opstellers: dhr. M.W. van Dongen
dhr. P. Verkade

In samenwerking met: mevr. T. Wormer (Euro RSCG Bikker)

Datum: juni 2005 (2^e druk)

Peter Verkade
LANDSCHAPSARCHITECT

Galerij 8
2771 XJ Boskoop
tel: 0172 231801
fax: 0172 231802
mobiel: 06 28885688
e-mail: p.verkade@wxs.nl

POST-L30 DESIGNERS®

Postbus 5206
2000 GE Haarlem
tel: 023 5514522
fax: 023 5514523
e-mail: mail@pl30.com

EURO RSCG BIKKER

identity | reputation | communication

Postbus 987
3000 AZ Rotterdam
tel: 010 2774444
e-mail: bikker@eurorscg.nl

Inhoud

Woord vooraf	5	4. Verbeelding per deelgebied	19
1. Inleiding	7	4.1 Deelgebied 1	19
1.1 Aanleiding	7	4.2 Deelgebied 2	21
1.2 Doel	7	4.3 Deelgebied 3	23
1.3 Werkopzet	7	4.4 Deelgebied 4	25
1.4 Leeswijzer	7	4.5 Deelgebied 5	27
		4.6 Deelgebied 6	29
2. Uitgangspunten en voorbehouden	9	Literatuur	30
2.1 Verwerving van alle gronden	9	Bijlage 1: deelnemers en werkwijze raadsateliers	31
2.2 Lokale overeenstemming	9	Bijlage 2: motie Klein Molekamp	31
2.3 Constructieve variant	9	Bijlage 3: ondergrondse infrastructuur (indicatief)	33
2.4 Agrarische bedrijvigheid	9		
2.5 Respect voor landschap	9		
2.6 Voorbehouden	9		
3. Albrandswaardse Variant	11		
3.1 Toelichting	11		
3.2 Vergelijking met PKB+	13		
3.3 Verbeelding met woorden	17		

Woord vooraf

In Albrandswaard weten we als geen ander welke waarden de historische polders, de boerderijen, de akkerbouw, de dijken en de groene ruimte voor ons hebben. En het liefst zouden we alles willen houden zoals het nu is. Dat geldt ook voor ons, Albrandswaarders die de Albrandswaardse Variant hebben bedacht. Waarom dan deze Albrandswaardse Variant, die niet alles bij het oude laat?

De regering besloot (in een Planologische Kern Beslissing of PKB) dat bij de aanleg van de Tweede Maasvlakte er ook nieuw natuur- en recreatiegebied moest worden ontwikkeld voor de leefbaarheid in de Rotterdamse regio. Deze nieuwe natuur en recreatie zal grotendeels worden gerealiseerd in de polders van Rhooen (De Jaaginpolder, Het Buitenland, de Zee- en Molenpolder en de Portlandsche Polder). In Albrandswaard stak al gauw een kritisch geluid de kop op. Het Actiecomité Behoud Cultureel Erfgoed Albrandswaard (thans Platform Polders Albrandswaard) werd opgericht en bij de behandeling van het regeringsvoorstel in de Tweede Kamer werd de motie van het kamerlid Klein Molekamp aangenomen, een motie tot behoud van agrari-

sche bedrijvigheid en bestaande landschappelijke en cultuurhistorische elementen, en in de PKB van de regering verwerkt.

Deze PKB is door de Raad van State (de hoogste rechter over bestuurszaken) getoetst. Het oordeel was o.a. dat in de PKB te weinig rekening is gehouden met de belangen van onze boeren. De regering is haar PKB nu op de noodzakelijke punten aan het verbeteren. De beslissing dat er in onze polders een nieuw natuur- en recreatiegebied moet worden ontwikkeld, blijft daarbij recht overeind.

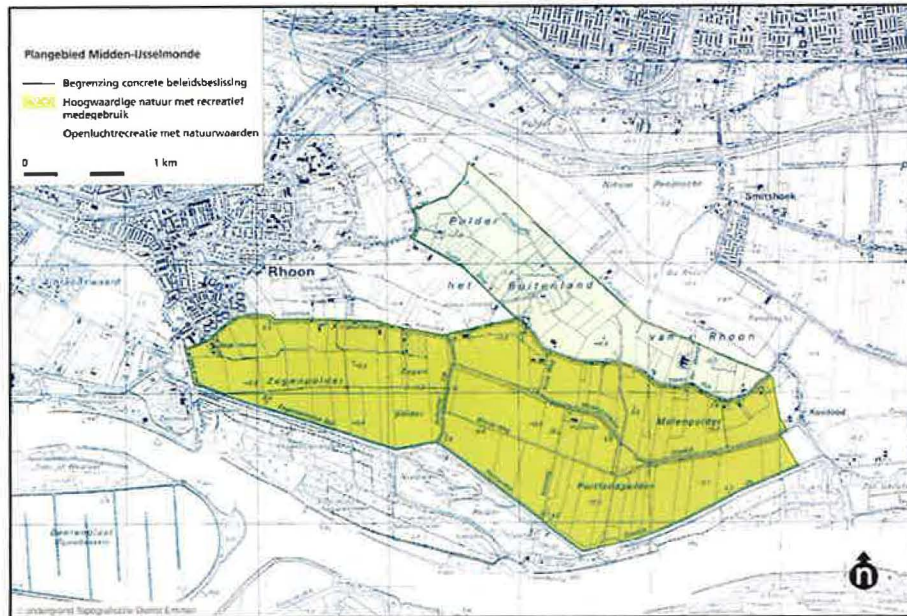
Inmiddels zitten in Albrandswaard het Platform Polders Albrandswaard, de Denkgroep Burgers Albrandswaard en de gemeente ook niet stil. In nauwe samenwerking hebben burgers en lokale politici de uiterste grenzen van de PKB verkend, met als doel om binnen die grenzen tot een gezamenlijke visie te komen, waarin de motie Klein Molenkamp maximaal tot uitdrukking komt. Wel binnen de grenzen van de PKB, anders zegt het Rijk sowieso nee. Een visie waarin naast nieuw natuur- en recreatiegebied zoveel mogelijk landbouwgronden, dijken, boerderijen en open ruimte behouden blijven. Dat

om te kunnen blijven genieten van onze polders.

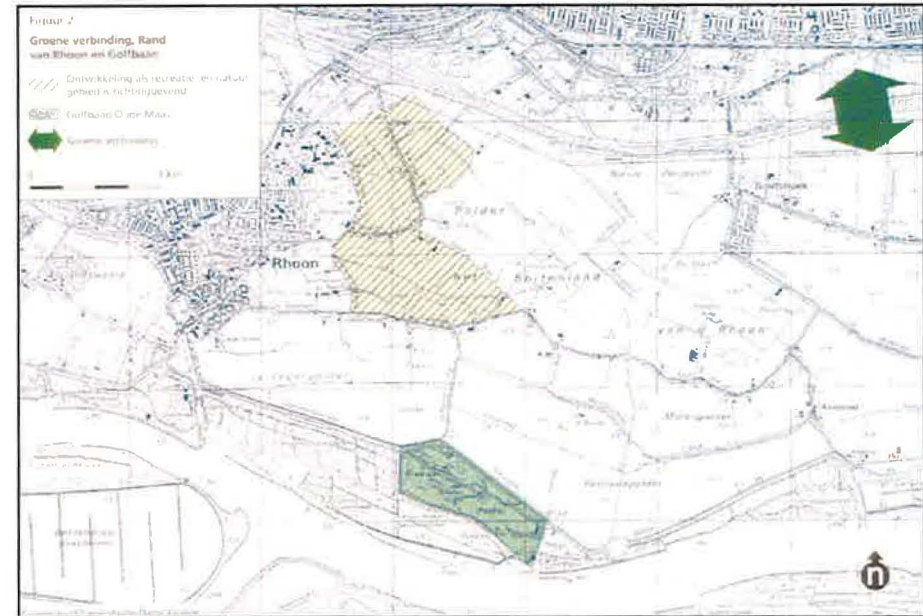
De overtuiging “Maak zelf een visie, anders wordt het voor je gedaan en ben je slechter af” was daarbij de leidraad. Het gaat ons om het maximaal haalbare, breed gedragen binnen onze gemeente.

Als wij met u en andere betrokkenen op basis van deze visie de belangrijkste kwaliteiten van ons poldergebied kunnen beschermen en versterken, zullen onze polders ook in de toekomst herkenbaar blijven als het buitengebied van Albrandswaard. De beste naam vinden wij daarvoor: “Het Buitenland van Rhooen!”

De deelnemers van het raadsatelier.

Plangebied Concrete beleidsbeslissing PKB-PMR

Plangebied Beslissing van wezenlijk belang PKB-PMR

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Het agrarische gebied aan de oostkant van Rhoon zal de komende jaren transformeren tot een natuur-en recreatiegebied. Deze transformatie is het gevolg van de Planologische Kernbeslissing Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PKB-PMR) en dient een impuls te geven aan de leefbaarheid van de Rotterdamse regio.

1.2 Doel

De transformatie vindt plaats binnen de gemeentegrenzen van de gemeente Albrandswaard. Toch is de gemeente maar één van de vele betrokken partijen bij het PMR. Door middel van een 'Albrandswaardse Variant' wil de gemeente zo veel mogelijk invloed uitoefenen op het transformatieproces. De doelstelling van de Albrandswaardse Variant is om enerzijds een constructieve bijdrage te leveren aan de PKB-PMR en anderzijds lokale consensus te verkrijgen door een zorgvuldige omgang met landschap en agrarische bedrijvigheid.

1.3 Werkopzet

In zes raadsateliërs is met leden van het college, raadsleden en vertegenwoordigers van het Platform Polders Albrandswaard en de Denkgroep Burgers Albrandswaard, met ondersteuning van externe deskundigen en ambtenaren, een Albrandswaardse Variant op de kabinetsplannen opgesteld. Elke raadsfractie was in dit raadsateliër vertegenwoordigd, evenals het Platform Polders Albrandswaard en de Denkgroep Burgers Albrandswaard. Door middel van plattegronden, schrijfsessies en positieve referentiebeelden is de variant gezamenlijk ontwikkeld.

1.4 Leeswijzer

Deze rapportage geeft inzicht in de Albrandswaardse Variant. Allereerst wordt een beschrijving gegeven van de uitgangspunten en voorbehouden (hoofdstuk 2). Vervolgens wordt de Variant toegelicht en vergeleken met de PKB+ (hoofdstuk 3). Tenslotte worden de verschillende deelgebieden nader verbeeld door middel van referentiebeelden (hoofdstuk 4).

Zorgvuldige omgang met landschap en agrarische bedrijvigheid

2. Uitgangspunten en voorbehouden

Een aantal uitgangspunten en voorbehouden heeft ten grondslag gelegen aan de Albrandswaardse Variant.

2.1 Verwerving van alle gronden

Voor de gemeente Albrandswaard is de positie van de zittende agrariërs in het plangebied altijd een belangrijk aandachtspunt geweest. Het uitgangspunt in deze Albrandswaardse Variant is dan ook dat vooraf alle gronden verworven worden. Dit biedt duidelijkheid en zekerheid aan de huidige gebruikers. Wanneer niet voldoende geld beschikbaar is voor verwerving dient er geen transformatie conform de PKB+ plaats te vinden.

2.2 Lokale overeenstemming

De gemeente is één van de betrokken partijen in het ontwerpproces van de PKB+. Om een zo krachtig mogelijke rol te kunnen spelen is het van belang dat onder lokale partijen overeenstemming is over de inzet. Derhalve is bij aanvang van de raadsateliërs de wens geformuleerd om met alle betrokken partijen overeenstemming te bereiken over de Albrandswaardse Variant.

2.3 Constructieve variant

Naast de voorbehouden ziet de gemeente de 600 ha. natuur en recreatie ook als een kans om het plangebied duurzaam groen te houden. Met de

Albrandswaardse Variant wil de gemeente Albrandswaard, binnen de grenzen de PKB+, een constructieve bijdrage leveren aan het ontwerpproces.

2.4 Agrarische bedrijvigheid

De gemeente Albrandswaard wil met deze Variant een volwaardige invulling geven aan de Motie Klein Molekamp (zie bijlage 2), door maximale ruimte te behouden voor agrarische bedrijvigheid.

2.5 Respect voor landschap

Een ander belangrijk inhoudelijk uitgangspunt van de Albrandswaardse Variant is dat respect getoond moet worden voor het bestaande landschap en de cultuurhistorische waarden. Het gebied moet per definitie geen park worden, maar een landschap blijven.

2.6 Voorbehouden

Bij het opstellen van de Albrandswaardse Variant is een aantal aspecten niet uitgewerkt. De Variant is niet financieel getoetst. Er is geconstateerd dat in vervolgstudies veel aandacht besteed moet worden aan de beperkingen vanuit ondergrondse infrastructuur voor de toekomstige inrichting (zie bij-

lage 3 voor een indicatief overzicht van ondergrondse infrastructuur). Ook dient onderzoek verricht te worden naar verkeerskundige aspecten. Belangrijke aandachtspunten hierin zijn het tegengaan van sluipverkeer en het minimaliseren van de overlast van het verkeer naar de golfbaan aan de Oude Maas.

De Variant gaat uit van ingrepen in de waterhuishoudkundige situatie. De wijze waarop dit moet gebeuren en de consequenties hiervan zijn niet nader onderzocht. Een ander aandachtspunt is de bodemvervuiling in het zuidwestelijke gedeelte van het plangebied. Tenslotte is ook geen aandacht besteed aan de juridische aspecten van de nieuwe bestemmingen, zoals die worden voorgesteld in de Variant.

3. Albrandswaardse Variant

3.1 Toelichting

Het gehele landelijke gebied ten oosten van Rhoon transformeert de komende jaren van een in hoofdzaak agrarisch gebied naar een natuur- en recreatiegebied. Bij deze transformatie blijft de landschappelijke identiteit behouden: de dijkenstructuur, de verkavelingsstructuur en de grootschalige openheid ten zuiden van de Essendijk. Ook agrarische bedrijvigheid blijft behouden in het gebied, met name ten zuiden van

de Essendijk. Deels in de vorm van akkerbouw, deels in de vorm van natuur- en landschapsbeheer.

Deelgebied 1

Het gebied tussen de A15 en de Rhoonse baan is openbaar toegankelijk en krijgt een besloten karakter. Hierdoor wordt de snelweg aan het oog onttrokken. De bestemming van dit gebied is openluchtrecreatie met natuurwaarden. Het is mogelijk om hier op een zorgvuldige wijze overdekte

recreatieve en/of sportieve activiteiten in te passen. Ook wordt hier een voetgangers- en fietsersviaduct over de A15 aangelegd, waardoor het plangebied met Rotterdam-Charlois wordt verbonden.

Deelgebied 2 en 3

Tussen de Rhoonse baan en de Essendijk ontstaat een afwisselend open en besloten landschap. Belangrijke landschapselementen zijn houtsingels ter plekke van de kavelscheidingen. Het gebied is openbaar toegankelijk en krijgt de bestemming van recreatiegebied met natuurwaarden. Qua recreatieve invulling wordt gedacht aan routegebonden recreatie (wandelen, fietsen, skeeleren, kanoën). Ook zijn recreatieve accenten mogelijk als bospartijen, speelweides, waterpartijen, een kinderboerderij, et cetera. In de Rand van Rhoon (deelgebied 3) zijn naast bovengenoemde ook hoogwaardige stedelijke functies mogelijk, zoals 'landelijk wonen'. Een andere mogelijke invulling van de Rand van Rhoon is een golfbaan. Met behulp van water langs de Rijsdijk wordt een scherpe grens getrokken tussen de (nieuwe) bebouwing van Rhoon en het Landschapspark.

Deelgebied 4, 5 en 6

Het gebied ten zuiden van de Essendijk blijft open. De kavelstructuur wordt versterkt door het verbreden van de bestaande sloten. De openheid wordt instandgehouden door agrarische bedrijvigheid.

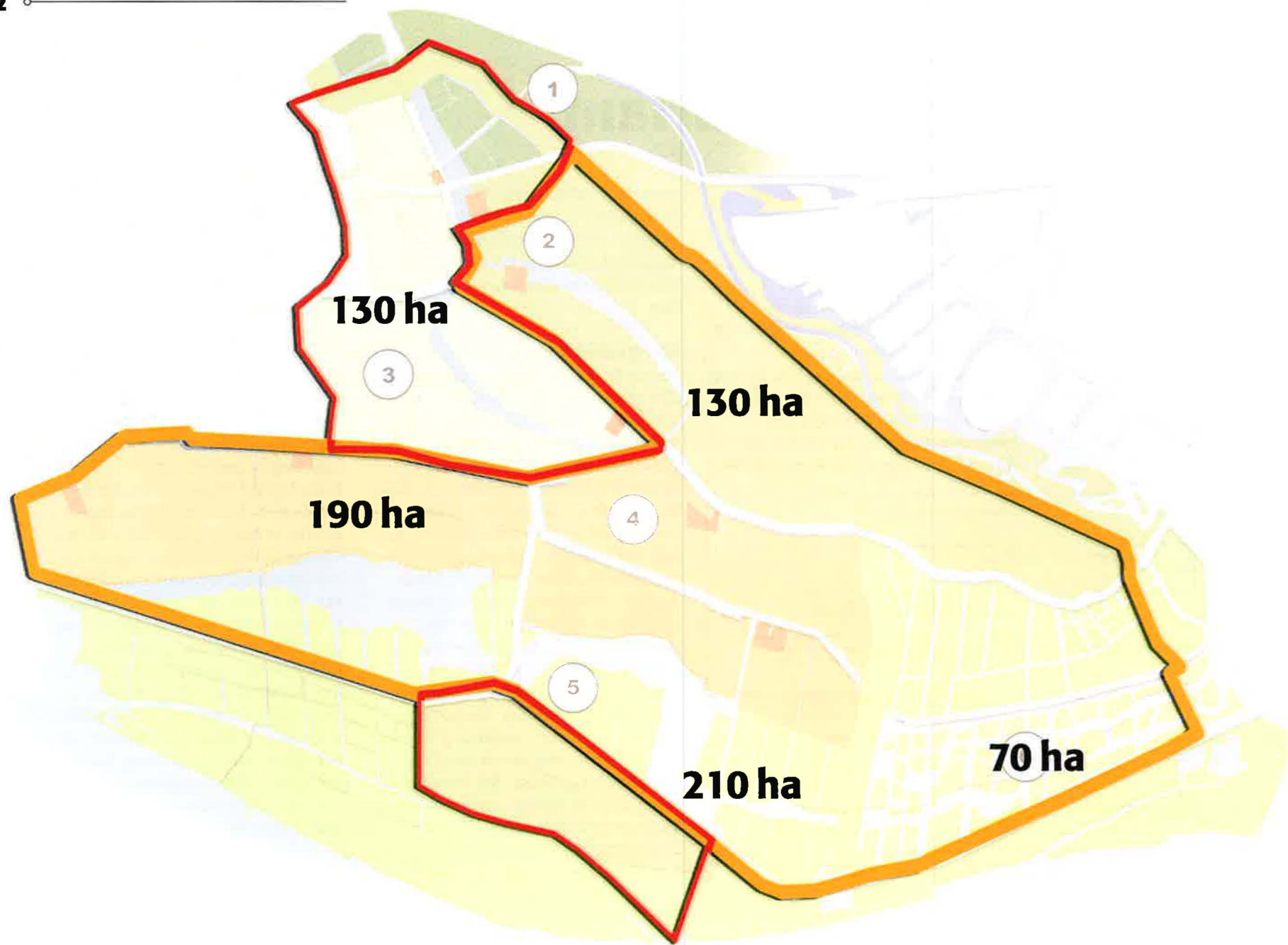
In deelgebied 4 is akkerbouw gepland. Het specifieke karakter van het dorp Rhoon in combinatie met de grootschalige openheid en de 'geploegde klei' blijft hierdoor behouden. Het waterpeil blijft laag en gereguleerd.

In deelgebied 5 gaat het waterpeil wel omhoog en fluctueren. Natuurgerichte agrarische bedrijvigheid, bijvoorbeeld extensieve veeteelt, houdt de openheid van het gebied in stand. In combinatie met het behoud van de verkavelingsstructuur blijft ook dit deelgebied een agrarische uitstraling behouden.

In deelgebied 6 wordt binnen het huidige verkavelingspatroon een zuiveringssysteem aangelegd voor gebiedseigen water en inlaatwater. Grootschalige rietvelden zuiveren het water voordat het wordt doorgevoerd naar het plangebied en de Rotterdamse regio. Het gebied blijft wel openbaar toegankelijk.

Beslemming	Landschappelijke verschijningsvorm
<p>1 openluchtrecreatie met natuurwaarden, ruimte voor overdekte recreatieve en/of sportieve activiteiten</p>	<p>besloten bosgebied, openbaar toegankelijk, gebouwde objecten zorgvuldig ingepast</p>
<p>2 openluchtrecreatie met natuurwaarden</p>	<p>afwisselend open en besloten landschap, behouden en versterken huidige verkavelingspatroon, openbaar toegankelijk, vrijetijdsactiviteiten in de openlucht</p>
<p>3 recreatie- en natuurgebied, vestiging van hoogwaardige stedelijke functies is mogelijk</p>	<p>afwisselend open en besloten landschap, behouden en versterken huidige verkavelingspatroon, openbaar toegankelijk, invulling nader te bepalen (landelijk wonen, golf, recreatieve voorzieningen, combinaties etc.)</p>
<p>4 agrarische bedrijvigheid met recreatief medegebruik</p>	<p>open landschap, gemengd bedrijf (afwisselend akkerbouw en veeteelt), versterken huidige verkavelingspatroon door verbreden sloten, openbaar toegankelijk, gereguleerd grondwaterpeil</p>
<p>5 hoogwaardige natuur met recreatief medegebruik, instandhouding door natuurgerichte agrarische bedrijvigheid</p>	<p>open landschap, gras- en hoollanden, open water versterken huidige verkavelingspatroon door verbreden sloten en natuur/recreatieve oevers, accentueren kreken en lager gelegen delen, openbaar toegankelijk, hoog en fluctuerend grondwaterpeil</p>
<p>6 zuiveringssysteem van gebiedseigen water en inlaatwater</p>	<p>open landschap, rietvelden en open water, versterken huidige verkavelingspatroon door verbreden sloten, openbaar toegankelijk, hoog en fluctuerend grondwaterpeil</p>

Legenda

3.2 Vergelijking met PKB+

In hoofdlijnen komt de Albrandswaardse Variant overeen met de uitgangspunten van de PKB-PMR. Op enkele punten wijkt de Variant af, op andere punten scherpt de Variant de PKB-PMR juist aan. De plattegrond op de linkerpagina combineert de Albrandswaardse Variant met de grenzen van de PKB-PMR (oranje lijn is concrete beleidsbeslissing, rode lijn is beslissing van wezenlijk belang).

Binnen de grenzen van de concrete beleidsbeslissing zijn de nieuwe bestemmingen van de Albrandswaardse Variant in hectaren uitgedrukt.

Cultuurhistorie en agrarische bedrijvigheid

In de PKB-tekst is de volgende passage opgenomen: 'Bij de transformatie van Midden-IJsselmonde zal ruimte blijven voor agrarische bedrijvigheid en zullen de bestaande landschappelijke en cultuurhistorische elementen zoveel mogelijk behouden blijven' (Tweede Kamer der Staten-Generaal, 2002) (zie bijlage 2).

Qua cultuurhistorie zijn de rapporten van RAAP (Bekius, 2002) en de Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland (provincie Zuid-Holland,

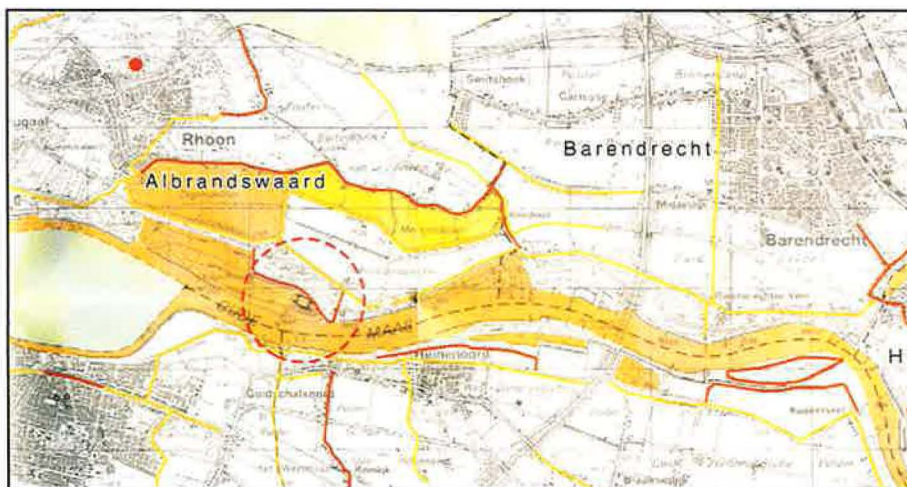
2003) als toetsingscriteria gebruikt. De provincie heeft getoetst op kenmerkendheid, samenhang, gaafheid en zeldzaamheid. Vanuit deze criteria zijn de Zegenspolder, de Essendijk en de Rijdsdijk als historisch waardevol aangeduid. Bureau Raap geeft hierop nog een aanvulling door de Zegenspolder een 'agrarisch waardevol' karakter toe te kennen.

De Albrandswaardse Variant geeft optimaal invulling aan deze uitgangspunten. De dijkstructuur, de waardevolle boerderijen en de grootschalige openheid ten zuiden van de Essendijk blijven behouden. De Variant doet ook

recht aan het 'agrarisch waardevolle' karakter van de Zegenspolder door hier de akkerbouw te handhaven.

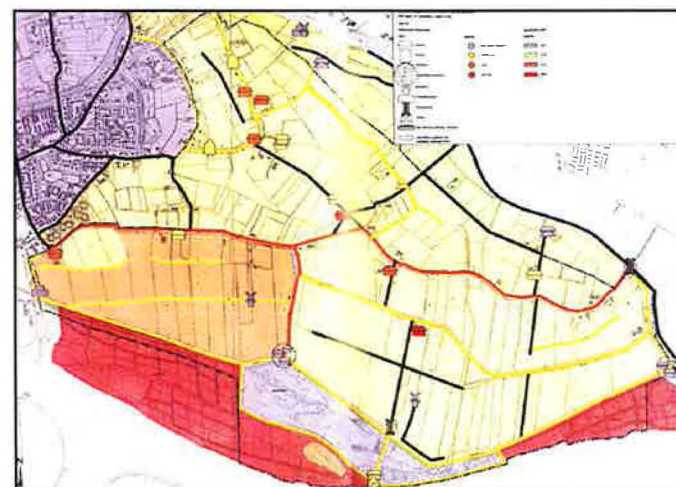
Deelgebied 1 en 2

Het deelgebied 2 valt onder de PKB-bestemming 'hoofdfunctie openluchtrecreatie met natuurwaarden'. De Albrandswaardse Variant past binnen deze bestemming. Een aanscherping vindt plaats met betrekking tot de gebouwde sportieve en recreatieve voorzieningen. Die worden in de Albrandswaardse Variant geconcentreerd tussen de Rhoonse baan en de A15 (deelgebied 1).

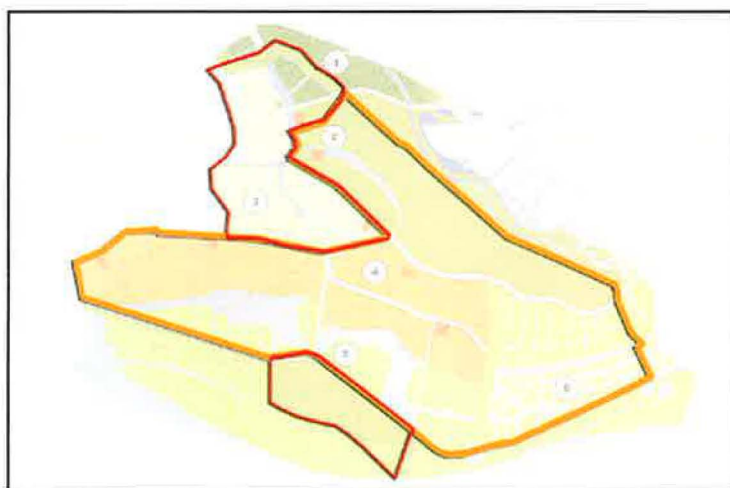

Cultuurhistorische hoofdstructuur Zuid-Holland

Provincie Zuid-Holland, 2003

Waardering cultuurhistorische elementen en patronen Bekius, 2002

Deelgebieden en PKB-grenzen

Perceelmodel

(Boudewijn, 2002)

snelweg verbergen achter bomen

intensieve recreatie

landelijk wonen

heldere grenzen

wandelen - fietsen - routes

dorp-landschap

openluchtrecreatie

boerenbedrijf

(kinder)boerderij

rust - ruimte - stilte

agrarische uitstraling

open polderlandschap

landschap vindt rust

verblijfsplekken aan de Oude Maas

3.3 Verbeelding met woorden

In de raadsateliërs hebben de deelnemers de Albrandswaardse Variant verbeeld met woorden. Dit heeft geresulteerd in de volgende gedeelde sfeerimpressies over het ambitieniveau en de aantrekkelijkheid van het gebied.

Ambitieniveau voor het gebied

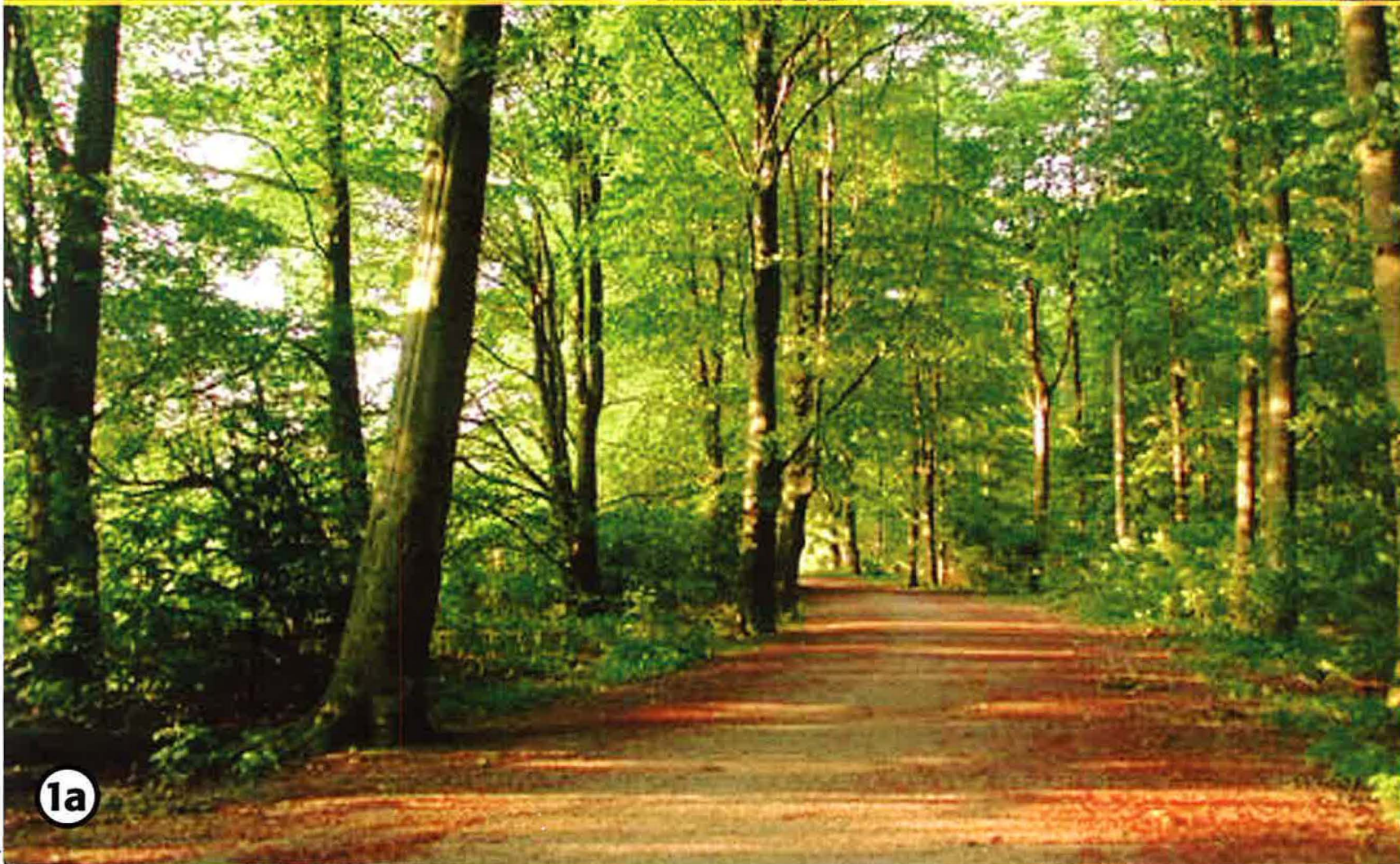
Het landschap kenmerkt zich door openheid. Groen, rust, ruimte en water zijn kernwoorden waarmee het landschap wordt aangeduid. Het gebied heeft een regionale functie en een nationale uitstraling. De gras- en boomrijke dijken en de boerenbedrijvigheid zijn beeldbepalend. De seizoenen zijn zichtbaar in de natuur en op de akkers. Dat het landschap tot het Deltagebied van Zuidwest Nederland behoort, is zichtbaar duidelijk. De recreatiemogelijkheden passen binnen dit uitgangspunt en trekken dagjesmensen.

Aantrekkelijkheid van het gebied

Vanaf de Dorpsdijk in Rhooen kun je de polder in fietsen. Als stedeling kun je dan het boerenbedrijf beleven. Als je vanaf de Essendijk vervolgens in noordelijke richting gaat, kom je in het noordelijke gedeelte van het gebied waar diverse, ingetogen activiteiten, bezienswaardigheden en recreatiemogelijkheden zijn voor dagjesmensen. De A15 is uit het zicht verdwenen. Het geluid van de snelweg is vervangen door dat van vogels die je af en aan ziet vliegen boven het landschap.

Afslaand naar het zuiden komt de rustzoeker meer aan zijn trekken: het is er ruim en landelijk. Over het open landschap kun je op sommige plekken de Oude Maas zien. Het gebied eindigt aan de zuidrand in grienden. In het gebied zijn fiets- en ruitersporen, kun je vissen en roeien en natuurlijk wandelen.

In het deel van het gebied ten zuiden van de Essendijk zijn de seizoenen het meest duidelijk zichtbaar: de opkomst van de lente met broedvogels, lammetjes en kalfjes, uitlopende bomen en de groene waas van opkomend graan dat 's zomers verandert in een goudgeel golvende vlakte. Watervogels zoeken in het ondiepe water van de brede sloten naar voedsel. De bloemrijke grasvelden worden druk bezocht door insecten. In de avond is het donker en vindt het landschap zijn rust.

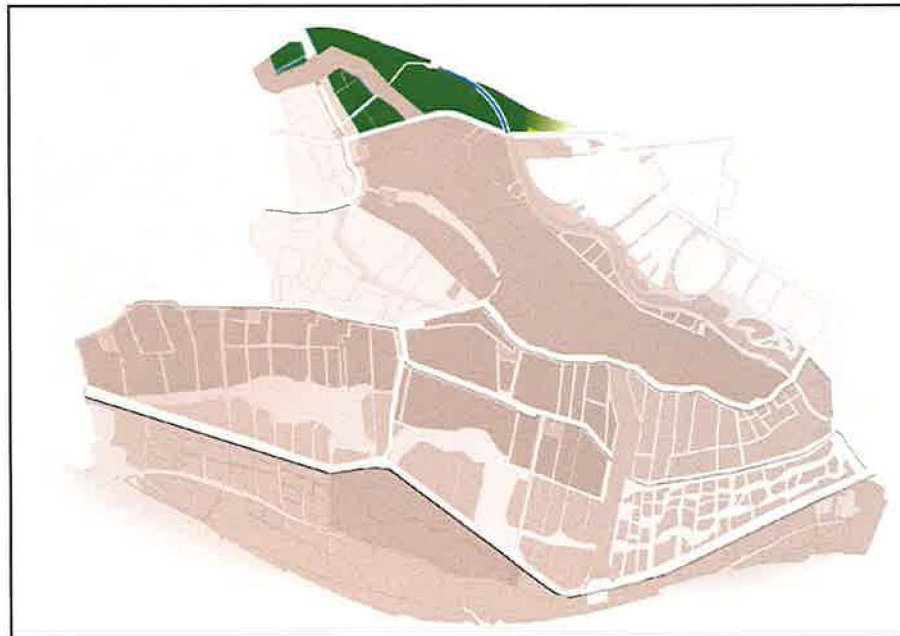

4. Verbeelding per deelgebied

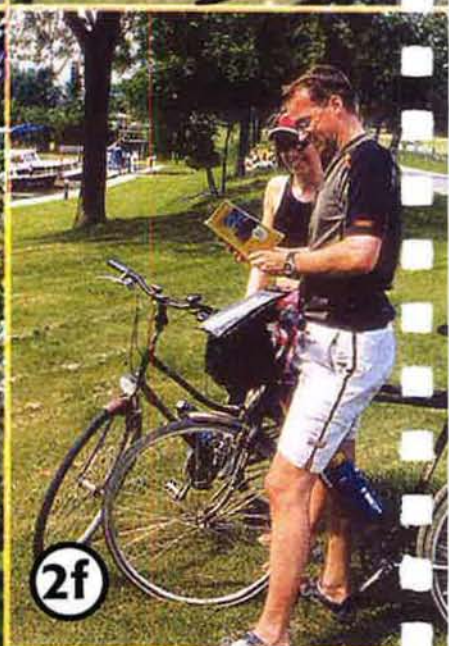
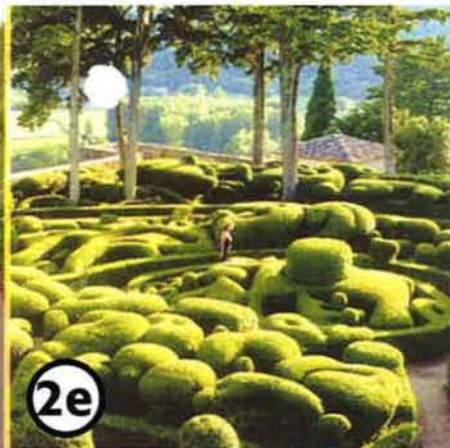
Per deelgebied is een aantal positieve referentiebeelden gezocht die een goed inzicht moeten geven in de geplande bestemming en de gewenste landschappelijke verschijningsvorm.

4.1 Deelgebied 1

Om de A15 uit het zicht te ontnemen krijgt dit deelgebied een besloten karakter door dichte bosaanplant (foto 1a). Eventueel afgegraven grond vanuit het totale plangebied kan verwerkt worden in heuvellichamen langs de snelweg (foto 1b). Hierdoor wordt het zicht op en geluid van de snelweg verder weggenomen. Richting het zuiden kan het gebied geleidelijk een meer open karakter krijgen en aansluiten bij het bestaande verkavelingspatroon (foto 1c). Binnen dit deelgebied is ruimte voor gebouwde recreatieve en/of sportieve voorzieningen (foto 1d). Het gebied is openbaar toegankelijk voor verschillende doelgroepen (foto 1e). De leidingenstraat blijft open. Hierdoor ontstaat een mooi contrast met de besloten omgeving (foto 1f).

Deelgebied 1: openluchtrecreatie met natuurwaarden

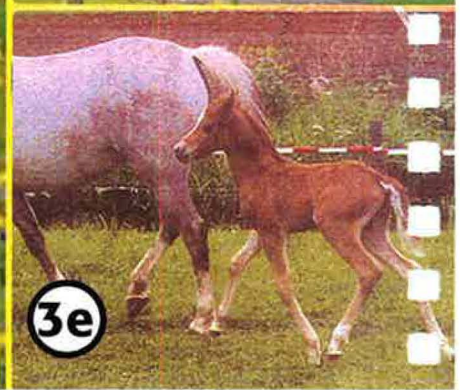

4.2 Deelgebied 2

De bestaande verkavelingsstructuur wordt gehandhaafd en versterkt door het accentueren van de kavelgrenzen (foto 2a). Hierdoor ontstaat een afwisselend open en besloten landschap. De kavels bieden ruimte voor verschillende programma's. Denkbaar zijn extensief te gebruiken programma's als kinderboerderijen en bloemenweides (foto 2b). Ook kunnen bestaande monumenten zorgvuldig worden ingepast, zoals 'De Buytenhof van Rhoon' (foto 2c). Maar bepaalde gedeeltes kunnen ingericht worden voor intensiever gebruik: parkachtige plekken, ongeprogrammeerde ruimte (foto 2d) en bijzondere elementen (foto 2e). Veel aandacht zal uitgaan naar routegebonden vormen van recreatie, zoals wandelen, fietsen, skeeleren, kanoën, paardrijden en verblijfsrecreatie (foto's 2f, 2g, 2h).

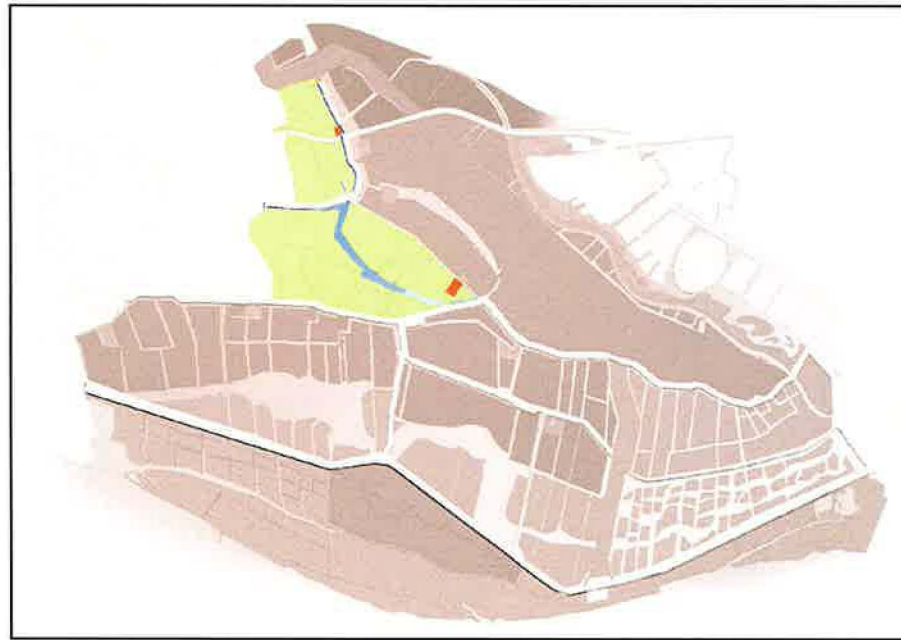

Deelgebied 2: openluchtrecreatie met natuurwaarden

4.3 Deelgebied 3

Voor dit deelgebied geldt een deels gelijke omschrijving als voor deelgebied 2. De landschappelijke verschijningsvorm is hetzelfde: afwisselend open en besloten door het accentueren van bestaande kavelgrenzen (foto 3a en 3b). De kavels kunnen op een verschillende manier worden ingevuld. Eén van de mogelijkheden is door middel van landgoederen en/of vormen van landelijk wonen (foto 3c en 3d). Eventueel in combinatie met een kinderboerderij of recreatie-gerichte vormen van agrarische bedrijvigheid (foto 3e). Een andere optie is het aanleggen van een golfbaan in dit deelgebied (foto 3f). Wel moeten alle functies, dus ook de golfbaan, zorgvuldig ingepast worden in het landschappelijke karakter van het gebied. Ook dit deelgebied wordt openbaar toegankelijk en recreatief aantrekkelijk (foto 3g).

Deelgebied 3: recreatie- en natuurgebied

4d

4f

4c

4g

4a

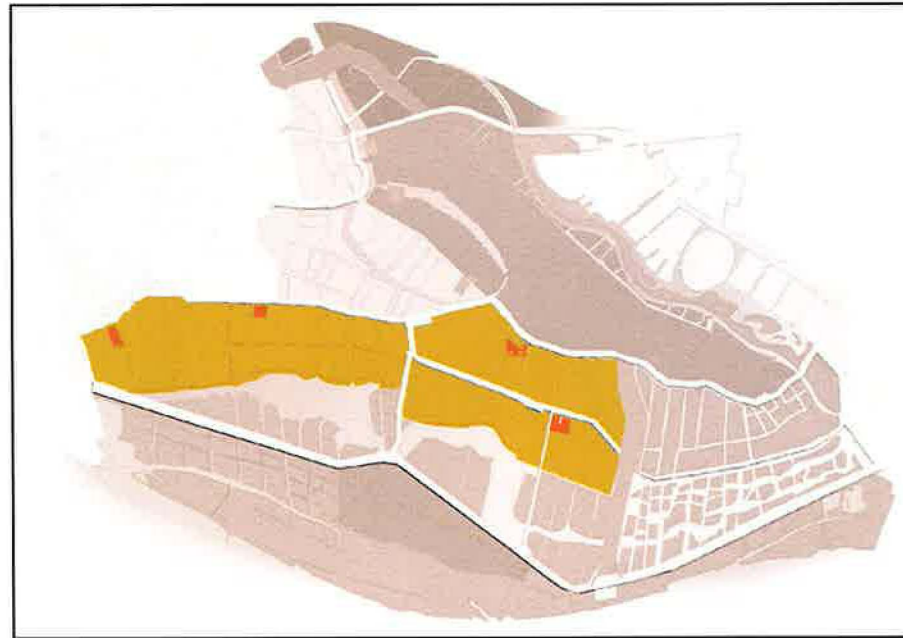
4b

4e

4.4 Deelgebied 4

Het belangrijkste referentiebeeld voor dit deelgebied is het plangebied zelf (foto 4a). Vanuit het dorp Rhooon en vanaf de Essendijk heeft men prachtig uitzicht over de geploegde klei van de Zegenpolder. Het verkavelingspatroon en de openheid kan geaccentueerd worden door de watergangen te verbreden (foto 4b). In combinatie met het instandhouden van de bestaande dijken resulteert een fraai en cultuurhistorisch landschapsbeeld (foto 4c). Ook bestaande monumentale boerderijen spelen hierin een belangrijke rol (foto 4d), evenals de zichtbaarheid van de agrarische bedrijvigheid zoals die van oudsher voorkomt in dit gebied: akkerbouw (foto's 4e en 4f). Op verschillende manieren kan het gebied recreatief toegankelijk worden gemaakt (foto 4g).

Deelgebied 4: agrarische bedrijvigheid met recreatief medegebruik

5d

5g

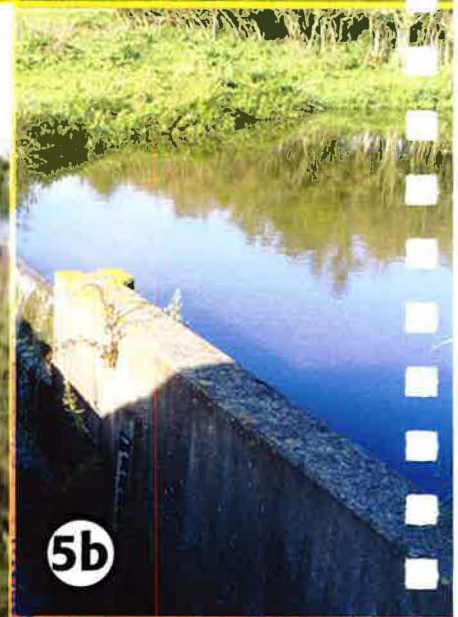
5c

5f

5a

5b

5e

4.5 Deelgebied 5

Door de bestaande hoogtegradiënten te accentueren en het waterpeil te verhogen ontstaat water ter plekke van de voormalige kreek. Hierdoor ontstaat een open en waterrijk gebied (foto 5a). Op een eenvoudige wijze kan een afwijkend polderpeil gerealiseerd worden ten opzichte van deelgebied 4 (foto 5b). Ook de watergangen tussen de kavels worden verbreed. Het gehele gebied leent zich uitstekend voor routegebonden recreatie als kanoën, fietsen en wandelen (foto's 5c en 5d). Het gebied behoudt het open karakter en een agrarische uitstraling door begrazing door koeien, paarden, schapen en Oud-Hollandse rassen. (foto's 5e, 5f en 5g).

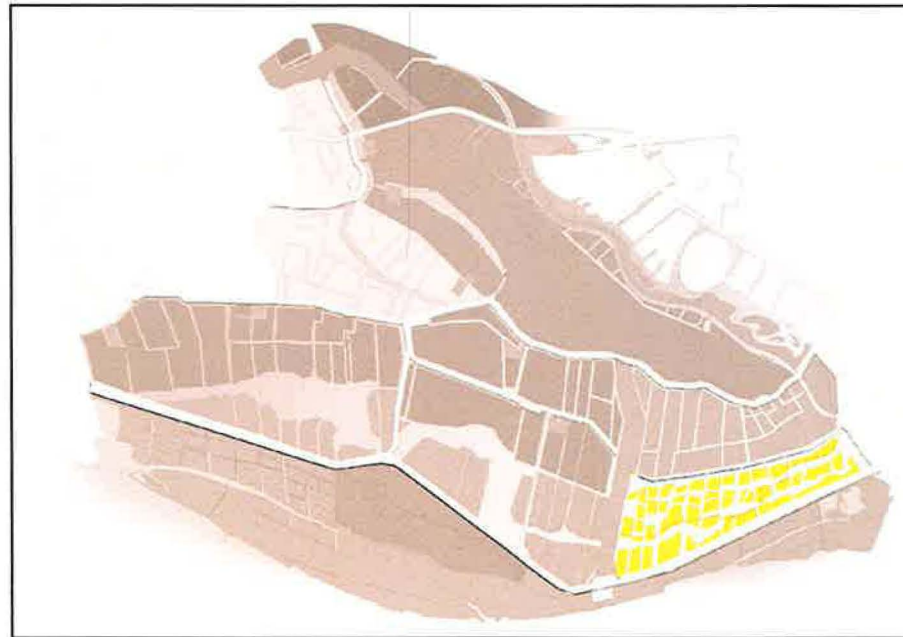

Deelgebied 5: hoogwaardige natuur met recreatief medegebruik

4.6 Deelgebied 6

Het zuiveringssysteem wordt gekenmerkt door grootschalige rietvelden in combinatie met waterlopen (foto 6a). Ter plekke van de inlaat is sprake van open water (foto 6b). Vervolgens wordt het water meanderend door de rietvelden geleid (foto 6c). Het zuiveringssysteem kan recreatief aantrekkelijk worden vormgegeven (foto 6d). Het is goed toegankelijk te maken voor wandelaars en fietsers (foto's 6e en 6f).

Deelgebied 6: zuiveringssysteem

Literatuur

Bak, A., Boudewijn, T.J. en S. M. Veen, 2004. *Uitwerking waterwensen Midden-IJsselmonde*. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Bekius, D. en O. Deunhouwer, 2002. *750 ha natuur en recreatie Deelgebied IJsselmonde, Inventarisatie en waardering van cultuurhistorische elementen en patronen*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.

Boudewijn, T.J., E.J.F. de Boer, R.J.W. van de Haterd en S. M. Veen, 2002. *Hoogwaardige natuur bij IJsselmonde. Analyse van inrichtingsconcepten*. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Provincie Zuid-Holland, 2003. *Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland, regio Hoekse Waard, IJsselmonde en Dordrecht*. Den Haag.

Tweede Kamer der Staten-Generaal, 2002. *Ruimtetekort in mainport Rotterdam. Deel 3a: kabinetsstrandpunt na behandeling door tweede kamer. Vergaderjaar 2001-2002. Nr. 24 691*, Ruimtetekort in Mainport Rotterdam, nr. 49 en 50. Den Haag.

Bijlage 1: deelnemers en werkwijze raadsateliers

Door de gemeente Albrandswaard is een zestal raadsateliers georganiseerd. Hieraan is deelgenomen door burgers en raadsleden. Van iedere politieke partij was een vertegenwoordiger aanwezig.

De bijeenkomsten zijn voorgezeten door de burgemeester Mevr. Latenstein en ambtelijk ondersteund door de heren Wunderink, Van Staalduine en Stoppelenburg. Mevr. Wormer (Euro RSCG Bikker) was aanwezig voor de procesmatige en communicatieve advisering en begeleiding. De heren Van Dongen en Verkade hebben als landschapsarchitecten de inhoudelijke begeleiding verzorgd.

College:

Mevr. A. Latenstein van Voorst-Woldringh
Dhr. G.A.D. Brussaard

Raadsleden:

Mevr. P.B. Rooimans (PvdA)
Dhr. B.G. Euser (CDA)
Dhr. A.A. Kweekel (Leefbaar Albrandswaard)
Dhr. R.C.S. van Praag (PvdA)
Dhr. B.C. Spee (VVD)
Dhr. J. van Wolfswinkel (CU/SGP)
Dhr. R. Polder (NAP)

Platform Polders Albrandswaard:

Mevr. B.T. Morsink
Dhr. Th.A. Binder
Dhr. P. Hamelink
Dhr. I.J. Pieters
Dhr. P.J. de Vos

Denkgroep Burgers Albrandswaard:

Dhr. J. van der Linden

Ambtelijke ondersteuning:

Dhr. P. Wunderink
Dhr. K.H. van Staalduine
Dhr. C.W.H. Stoppelenburg

Adviseurs:

Mevr. T. Wormer (Euro RSCG Bikker)
Dhr. M.W. van Dongen (Post-L30 Designers)
Dhr. P. Verkade (Landschapsarchitect)

Bijlage 2: Motie Klein Molekamp

TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL

2

Verzorgingsjaar 2001-2002

14 691

Ruimtekort in maatsport Rotterdam

Nr. 36

MOTIE VAN *Klein Molekamp*
Voorgezeld in het Note-Overleg van 3 april 2002

De Kamer,

gehoort de beraadslaging

overwegende, dat het planologisch mogelijk moet worden gemaakt de alternatieven voor de gemeente Albrandswaard en het område Behoud Cultureel Erfgoed Albrandswaard uit te voeren,

overwegende, dat de uiteindelijke keuze in overleg met alle betrokken partijen gemaakt zal moeten worden, rekening houdende met beschikbare middelen;

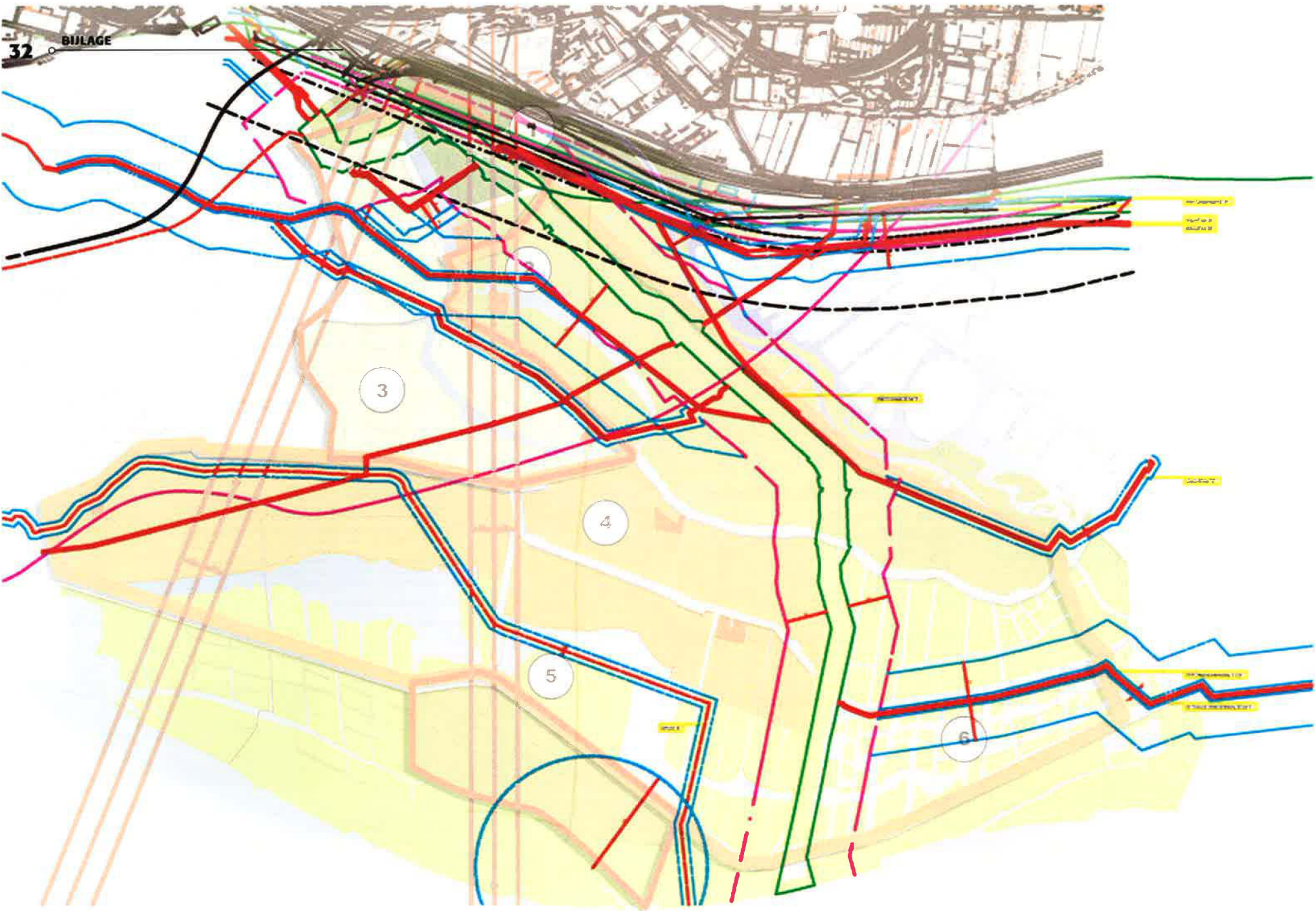
verzoekt de regering na de laatste regel van een concrete beleidsbeslissing onder 3.4.2 Zuidflank Rotterdam toe te voegen:

"Bij de transformatie van Midden-Haralmond's zal ruimte blijven voor gemixte bedrijvigheid en zullen de bestaande landschappelijke en cultuurhistorische elementen zoveel mogelijk behouden blijven";

en gaat over tot de orde van de dag

Klein Molekamp
Foorstra
Burg
Ravestein
Van den Berg

32 BILAGE

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

Bijlage 3: ondergrondse infrastructuur (indicatief)

Zoals reeds beschreven onder 2.5 is in de Albrandswaardse Variant geen rekening gehouden met de ondergrondse infrastructuur. Wel is bekend dat in dit gebied veel ondergrondse infrastructuur aanwezig is en dat dit beperkingen oplevert voor de herinrichting. In de verdere uitwerking is dit een belangrijk aandachtspunt. Ter illustratie is in deze bijlage de Albrandswaardse Variant gecombineerd met de ondergrondse infrastructuur, voor zover bekend bij de opstellers.

Luchtfoto-plangebied e.o., 2 april 2001